

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext

Eva Hammar Chiriac
Fil.dr., Professor i psykologi
Avdelningen för Psykologi
Institutionen för beteendevetenskap och lärande
Linköpings universitet

1

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HRN CRM sem. 25.10.23. E Hammar Chiriac

2025-10-24 2

Teorier/Modeller om gruppers dynamik, utveckling och effektivitet

Progressiva	Cykliska	Isola solventella
Ungår AGIL-modellen Gruppen funktioner och kulturen (Parsen, 1952)	Ungår Kulturen för psykosocial (Vogel, 1982)	Kontingens Tjänstmodellen Tiden som styrande element (McGrath, 1990)
E-kasmodellen (Tuckman, 1965)		Spinteorin (Sjævd, 1999)
Den integrerade modellen för grupp-utveckling (IMOC) (Whetten, 1985)		
Järnvär	Uppropet	Monotastisk
Team som social interaktion i grupper (Bales, 1950)	Team om gruppens emotionellitet (Bales, 1950)	Gruppens och ledarskapet (Wendelheim, 1997)
	FIRO-modellen Fundamental Interpersonal Relationship Orientation (Schutz, 1958)	

2

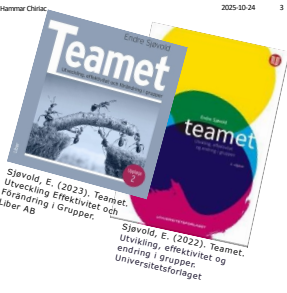
Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HRN CRM sem. 25.10.23. E Hammar Chiriac

2025-10-24 3

Spinteorin

(C) Endre Sjøvd
www.EndreSjovold.no,
www.SPGR.no

Sjævd, E. (2023). Teamet. Utveckling Effektivitet och Förändring i Grupper. Liber AB

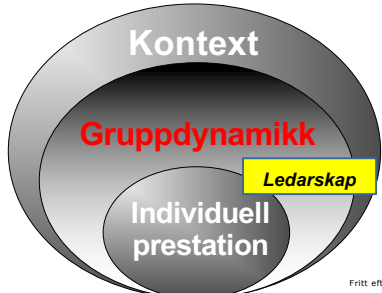
Sjævd, E. (2022). Teamet. Utvikling, effektivitet og endring i grupper. Universitetsforlaget

3

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HRN CRM sem. 25.10.23. E Hammar Chiriac

2025-10-24 4

Fritt efter Sjøvd, 2024

4

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HFN CRM sem. 25.10.23. E Hammar Chiriac

2025-10-245

Centrala begrepp

- Funktioner
 - Kontroll, omsorg, opposition och beroende
- Balans
 - Växlingen mellan funktionerna (ej jämnvikt)
- Kontext
 - Vilka krav som ställs på teamet
- Synergi
 - Flexibilitet, öppenhet, anpassning, förändring
- Utveckling
 - I vilken grad medlemmarna tillsammans bmästrar funktionerna i förhållande till uppgiftens och kontextens krav

li.uUNIVERSITY

5

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HFN CRM sem. 25.10.23. E Hammar Chiriac

2025-10-246

Spinteorin och andra teorier

Sjælvold	Toulmin	McGrath	Bales	Schultz	Bion	Parsons	Mills	Whetten
Balans	Faser	Val	Dynamik	Behov	Emotioner	Kontext	Lärande	Stadier
Synergi			Jämvikt				Växande	
Kontroll	Arbete	Genomförande	Struktur	Auktoritär	Arbetsgrupp	Mål	Mål	Arbete & produktivitet
Omsorg	Orientering	Uppstart	Affekt	Oversocial	Parbldning	Integration	Omedelbar tillfredsställelse	Tillhörighet & trygghet
Opposition	Utforskning	Konfliktslösing	Motstånd	Overpersonlig	Kamp/Flykt	Latens	Spårbeskrämmande	Opposition & konflikt
Beroende	Norm	Problemlösning	Stöd	Beroende	Beroende	Adaption	Bevarande	Tillit & struktur
Tillbakadragande			Upplösnig		Kamp/Flykt			Auklörning

Hammar Chiriac, 2025 baserat på Sjælvold, 2023 s. 70

li.uUNIVERSITY

6

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HFN CRM sem. 25.10.23. E Hammar Chiriac

2025-10-247

Grundläggande funktioner

Kontroll
Jobba mot mål
Uppgiftsfokus
Struktur

Beroende
Följa normer

Omsorg
Relationsfokus
Empati, inklusion
Värme

Opposition
Kritiskt ifrågasätta

Fritt efter Sjælvold, 2023

li.uUNIVERSITY

7

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HFN CRM sem. 25.10.23. E Hammar Chiriac

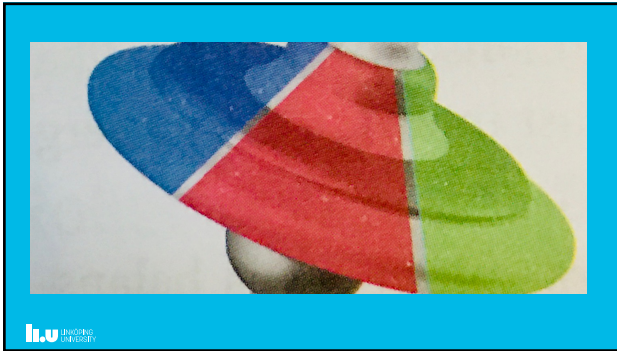
2025-10-248

Centrala begrepp

- Funktioner
 - Kontroll, omsorg, opposition och beroende
- Balans
 - Växlingen mellan funktionerna (ej jämnvikt)
- Kontext
 - Vilka krav som ställs på teamet
- Synergi
 - Flexibilitet, öppenhet, anpassning, förändring
- Utveckling
 - I vilken grad medlemmarna tillsammans bmästrar dessa funktioner i förhållande till uppgiftens och kontextens krav

li.uUNIVERSITY

8

9

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext.
HPN CRM-sen. 251023, E Hammar Chelac

2025-10-24 10

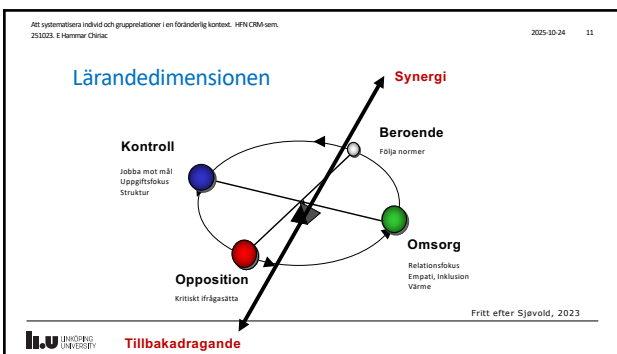
Centrala begrepp

- **Funktioner**
- **Balans**
- **Kontext**
- **Synergi**
- **Utveckling**

- Kontroll, omsorg, opposition och beroende
- Växlingen mellan funktionerna (ej jämvikt)
- Vilka krav som ställs på teamet
- Flexibilitet, öppenhet, anpassning, förändring
- I vilken grad medlemmarna tillsammans bemästrar funktionerna i förhållande till uppgiftens och kontextens krav

h.u. HÄLSÖ UNIVERSITET

10

11

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext.
HPN CRM-sen. 251023, E Hammar Chelac

2025-10-24 12

Centrala begrepp

- **Funktioner**
- **Balans**
- **Kontext**
- **Synergi**
- **Utveckling**

- Kontroll, omsorg, opposition och beroende
- Växlingen mellan funktionerna (ej jämvikt)
- Vilka krav som ställs på teamet
- Flexibilitet, öppenhet, anpassning, förändring
- I vilken grad medlemmarna tillsammans bemästrar funktionerna i förhållande till uppgiftens och kontextens krav

h.u. HÄLSÖ UNIVERSITET

12

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HPN CRM-sen. 251023. E Hammar Chiriac

2025-10-24 13

Sammanfattning dimensionerna

- Måldimensionen (Kontroll – Omsorg)**
- Autonomidimensionen (Opposition–Beroende)**
- Lärandedimensionen (Synergi–Tillbakadragande)**
- Inflytandedimensionen (Inflytande– Passivitet)**

h.u. HANDBERG UNIVERSITY

13

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HPN CRM-sen. 251023. E Hammar Chiriac

2025-10-24 14

Centrala begrepp

- **Funktioner**
- **Balans**
- **Kontext**
- **Synergi**
- **Utveckling**

- Kontroll, omsorg, opposition och beroende
- Växlingen mellan funktionerna (ej jämvikt)
- Vilka krav som ställs på teamet
- Flexibilitet, öppenhet, anpassning, förändring
- I vilken grad medlemmarna tillsammans bemästrar funktionerna i förhållande till uppgiftens och kontextens krav

h.u. HANDBERG UNIVERSITY

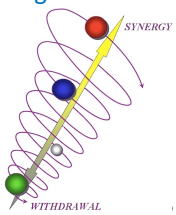
14

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HPN CRM-sen. 251023. E Hammar Chiriac

2025-10-24 15

Fyra möjliga syftesnivåer/utvecklingsnivåer

- **Synergi** – fritt flyt dynamik
- **Produktion** – oss dynamik
- **Laganda** – vi dynamik
- **Tillbakadragande** – jag dynamik

Från Teamet, 2023 s 368

h.u. HANDBERG UNIVERSITY

15

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HPN CRM-sen. 251023. E Hammar Chiriac

2025-10-24 16

Tillbakadragande – jag dynamik

- Kännetecken: Hänsynsfull
- Funktion: Omsorg
- Balans: Låg flexibilitet
- Kontext: Specifik uppgift, begränsad period

Med tillstånd från Sjøvold
Inbjudan GRASP 2012. The 8th Nordic Conference on Group and Social Psychology, Bergen, May 03 - 04, 2012

h.u. HANDBERG UNIVERSITY

16

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HFN CRM sem. 25/2023. E Hammar Christac

2025-10-24 17

Laganda – vi dynamik

- Kännetecken: Lojal, förpliktande
- Funktioner: Omsorg & Beroende
- Balans: Låg flexibilitet
- Kontext: Klart definierad situation, mål & uppgift

Med tillstånd från Sjøvold, 2025.

h.u. HANDELS UNIVERSITET

17

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HFN CRM sem. 25/2023. E Hammar Christac

2025-10-24 18

Produktion – oss dynamik

- Kännetecken: Ansvarstagande
- Funktioner: Omsorg, Beroende & kontroll
- Balans: Medel flexibilitet
- Kontext: Hög effektivitet under lång tid, fokuserad produktion, förändring i förhållande till kontext.

Med tillstånd från Sjøvold, 2025.

h.u. HANDELS UNIVERSITET

18

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HFN CRM sem. 25/2023. E Hammar Christac

2025-10-24 19

Synergi – fritt flyt dynamik

- Kännetecken: Utmanande
- Funktioner: Alla funktioner
- Balans: Hög flexibilitet
- Kontext: Oförutsägbar komplex problemlösning, öppenhet för förändring

Med tillstånd från Sjøvold.
Hattem, Førsdahl, S. & Sjøvold, E. (2020)
Necesse 5, (1) 166-180.

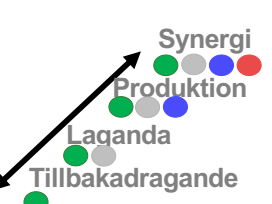
h.u. HANDELS UNIVERSITET

19

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HFN CRM sem. 25/2023. E Hammar Christac

2025-10-24 20

Fyra funktioner – fyra utvecklingsnivåer

En gruppdynamik kan inte ändras utan att medlemmarna också utvecklar sina färdigheter att använda större delar av sitt "beteendespektrum" i relation till uppgift och sammanhang

Med tillstånd från Sjøvold, 2025

h.u. HANDELS UNIVERSITET

20

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HFN CRM-sem. 251023. E Hammar Chiriac2025-10-2421

Urval av referenser

André, B., Nøst, T.H., Frigstad, S. A., & Sjøvold, E. (2017). Differences in communication within the nursing group and with members of other professions at a hospital unit. *Journal of Clinical Nursing*, 29(7-8) 956-963. <https://doi.org/10.1111/jocn.14310>

Hattem, Forsdahl, S. & Sjøvold, E. (2020) Two teams - the power of group dynamics. *Necesse* 5, (1) 166-180. <https://doi.org/10.1123/202272727>

Heldal, F. & Sjøvold, E. (2021). Teams that are creatively productive: Exploring the exploitable and exploiting the exploitable. *Necesse*, 6(1) 40-64. <https://doi.org/10.1186/s12909-021-02814-5>

Heldal, F., Sjøvold, E., & Stålsett, K. (2020). Shared cognition in intercultural teams: collaborating without understanding each other. *Team Performance Management* 26(3-4) 211-226. <https://doi.org/10.1108/TPM-06-2019-0051>

Hammar Chiriac, E., Sjøvold, E. & Björnstjerna Hjelm, A. (2021). The effect of group dynamics, collaboration, and tutor style on the perception of profession-based stereotypes: a quasi-experimental pre-post-design on interdisciplinary tutorial groups. *BMC Medical Education*, 21:379. <https://doi.org/10.1186/s12909-021-02814-5>

Olsen, O. K. & Espevik, R. (2009). *Alle mann til bransene*. Norwegian Naval Academy.

Sjøvold, E. (2023). *Teamet. Utvikling, Effektivitet og Forandring i Grupper*. Liber AB.

Sjøvold, E. (2007) Systematizing Person-Group Relations (SPGR) – A field theory of social interaction. *SGR*, 38(5), 615-635. <https://doi.org/10.1177/1046496407304334>

Sjøvold, E., Olsen, T. R., & Heldal, F. (2022). Use of Technology in the Study of Team-Interaction and Performance. *Small Group Research*, 53(4), 596-630. <https://doi.org/10.1177/1046496421106939>

Sjøvold, E., & Nissestad, O.A. (2020). The Magellan effect - training future naval officers for mission command. *Team Performance Management* 26 (3 /4), 169-182. <https://doi.org/10.1108/TPM-01-2018-0008>

Stålsett, K., Sjøvold, E., & Olsen, T.R. (2016). From routine to uncertainty: Leading adaptable teams within integrated operations. *Scandinavian psychology*. <https://scs.kolostock.no/scs/2016/12-620/>

21

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HFN CRM-sem. 251023. E Hammar Chiriac2025-10-2422

Operationalisering av teorierna till användbara verktyg

Theory/model

Operationalization/ Tool

Own the rights/ Website

The Spin theory

Systematizing the Person – Group Relation (SPGR).

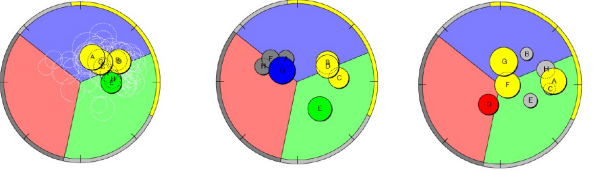

<https://spin.org>

22

Att systematisera individ och grupprelationer i en föränderlig kontext. HFN CRM-sem. 251023. E Hammar Chiriac

Exempel på Fälttdiagram genererade via SPGR-skattningar

23

Eva Hammar Chiriac
eva.hammar.chiriac@liu.se
www.liu.se

TACK FÖR
ATT NI
LYSSNAT

24